

#MENTALNO STANJE NACIJE#

Najčešća ovisnost u Hrvatskoj je alkoholizam, kod nas ima oko 250.000 uglavnom muških ovisnika o alkoholu, pokazuje najnovija publikacija Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o mentalnom zdravlju nacije u hrvatskom tranzicijskom društvu, gdje stariji, slabiji i osjetljiviji nisu dovoljno zaštićeni, pa često olakšanje traže u raznim oblicima ovisnosti.

Od tih 250.000 alkoholičara samo osam posto ih se liječi, rekao je u razgovoru za Hinu psihijatar Ante Bagarić, komentirajući publikaciju u kojoj je objavljeno da je ovisnost o alkoholu 2017. godine bila jedan od vodećih uzroka hospitalizacije muškaraca na psihijatrijskim odjelima.

Muških alkoholičara četiri puta više od ženskih

Ovisnika o alkoholu četiri je puta više među muškom populacijom u odnosu na žene, koje pak na psihijatrijskom liječenju završavaju najčešće zbog depresije.

Teško je jednostavno utvrditi koji su razlozi za takvu podjelu, kaže Bagarić, jer na mentalne poremećaje utječu biološki, psihološki i socijalni faktori.

Jedan od uzroka vidi u tome što muškarci-alkoholičari pokušavaju igrati ulogu "velikih muškarčina", konzumirajući svakodnevno velike količine alkoholnih pića. Depresivne žene, s druge strane, pokušavaju igrati ulogu "smjernih ženica" koje su mirne, pasivne, potčinjene.

Spolne razlike prisutne su i u broju samoubojstava i načinima izvršenja. Udio muškog spola u stopi izvršenih samoubojstava iznosio je više od 70 posto 2017. godine.

Muškarci se ubijaju oružjem, žene otrovom

Gotovo sva samoubojstva počinjena vatrenim oružjem i eksplozivom registrirana su kod muškog spola, dok su žene sklonije samotrovanju. Bagarić smatra da je i tu na djelu jak utjecaj socijalnih faktora i grupe psihodinamike.

"I kada žive i kada umiru, osobe igraju stvarne ili češće samo fantazijske uloge. Muškarci s jakim unutarnjim autoagresivnim silama biraju 'muški način' - vatreno oružje, eksplozivna sredstva, vješanje, hladno oružje... Žene pritisnute jakim unutarnjim autodestruktivnim silama biraju 'tihi način'. U tom smislu treba usmjeravati preventivne i terapijske programe".

Publikacija o mentalnom stanju nacije pokazuje da su mentalni poremećaji na četvrtom mjestu među vodećim skupinama bolesti u Hrvatskoj.

U tom segmentu, napominje Bagarić, pratimo europske trendove, najčešći su anksiozni poremećaji, poremećaji raspoloženja, te oni povezani s uzimanjem psihoaktivnih tvari.

Četvrtina građana Hrvatske ima mentalne smetnje s dijagnozom nekog psihičkog poremećaja, druga četvrtina ima "manje izražene psihičke smetnje", no ogroman broj osoba uopće nije svjestan problema.

"Znaju da im nešto smeta, da se osjećaju loše, da ne mogu funkcionirati, ali ne znaju uzrok,

naziv i tijek tih bolesti", kaže Bagarić.

Pogrešni savjeti depresivnim osobama

Mnoge mentalne bolesti ne prepoznaju ni članovi obitelji. Tako će npr. depresivnoj osobi davati savjete - "to nije ništa, i ja sam nekad potišten, samo se trgni, negdje otputuj, zabavi se malo...".

Bagarić upozorava da je depresija ozbiljna bolest, a takvi savjeti ne samo da nisu korisni nego mogu štetiti jer se depresivna osoba samo još više povlači u sebe.

Mnoge mentalne poremećaje ne prepoznaju niti stručnjaci pa osobe s anksioznim smetnjama godinama dolaze liječniku i žale se na različite somatske smetnje. Godinama takvi pacijenti obilaze kardiologe, gastroenterologe, fizijatre... Jasno, bez ikakvih rezultata.

Lijek za neprepoznavanje mentalnih poremećaja na svim razinama je imperativna trajna edukacija svih zdravstvenih radnika, ali i edukacija cijele populacije kroz školske programe, medije i zdravstvene akcije, napominje Bagarić.

Posebno osjetljiv dio društva su starije osobe koje se teško prilagođavaju brzim promjenama u društvu, nesigurne su, često frustrirane i rezignirane. S vremenom to zaostajanje postaje sve veće i takve osobe bivaju isključene iz svih važnih društvenih procesa.

Hrvatsku je dodatno opteretio proces tranzicije u kojoj je ionako jaki dio društva iskoristio priliku da još više jača, slabiji dio društva je oslabio, a najslabiji dio propada.

Zadnjih godina otišlo više od 30 mladih psihijatara

Osobe s mentalnim smetnjama su posebno osjetljivi dio populacije u tranziciji s vrlo pesimističnim prognozama. Zato bi svako humano društvo trebalo imati programe za zaštitu ranjivih skupina u tranziciji.

Kako bi nam svima bilo bolje, u društvu trebamo razvijati svijest koliko nam je važno mentalno zdravlje i koliko su nam važni stručnjaci, poručuje Bagarić.

Nedostaje nam psihijatara, pa i one osobe koje se odluče na liječenje nemaju mogućnosti biti dovoljno dugo u terapijskom programu.

Poseban je problem odlazak psihijatara u druge europske zemlje. Zadnjih godina otišlo je više od 30 mladih psihijatara i taj se gubitak ne može nadoknaditi. Država bi trebala nešto poduzeti kako bi se zaštitilo i unaprijedilo mentalno stanje nacije, smatra Bagarić. (Vedrana Larva, Hina)

U Hrvatskoj 250.000 ovisnika o alkoholu, mentalni poremećaji među vodećim bolestima

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 24 Ožujak 2019 12:50

Objavljeno: Nedjelja, 24 Ožujak 2019 12:49

